

**แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์
ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3***

**GUIDELINES FOR DEVELOPMENT OF CREATIVE LEADERSHIP
OF SMALL-SIZE SCHOOL ADMINISTRATOR UNDER LOEI PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3**

รุ่งเรือง สารวิจิตร¹ และ จักรกฤษณ์ โปดาพล²

Rungrueng Sarawichitr¹ and Chakgrit Podapol²

¹⁻²มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

¹⁻²Mahamakut Buddhist University, Srilanchang Campus, Thailand

Corresponding Author's Email: rung847@gmail.com

วันที่รับบทความ : 2 เมษายน 2569; วันที่แก้ไขบทความ 8 เมษายน 2569; วันที่ตอบรับบทความ : 10 เมษายน 2569

Received 2 April 2026; Revised 8 April 2026; Accepted 10 April 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก 2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก จำแนกตามตำแหน่ง อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน 3) หาแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 โดยใช้การวิจัยแบบพหุระยะผสมวิธี ตอนที่ 1 เชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหารโรงเรียนและครูโรงเรียน

Citation:



* รุ่งเรือง สารวิจิตร และ จักรกฤษณ์ โปดาพล. (2569). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3.

วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่, 4(3), 606-622.

Rungrueng Sarawichitr and Chakgrit Podapol. (2026). Guidelines For Development Of Creative Leadership Of Small-Size School Administrator Under Loei Primary Educational Service Area Office 3.

Modern Academic Development and Promotion Journal, 4(3), 606-622.;

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so12.tci-thaijo.org/index.php/MADPIADP/>

ขนาดเล็ก จำนวน 210 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสอบถาม มีค่าความเที่ยงแบบสอบถามเท่ากับ 0.95 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ t-test และ One-way ANOVA ตอนที่ 2 ทำการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) การวิเคราะห์เปรียบเทียบ ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู จำแนกตามตำแหน่ง อายุและประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า โดยรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ขณะที่จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า โดยรวมแตกต่างกัน คือมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 มี 2 ด้าน คือ 1) ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ มีแนวทาง คือ ผู้บริหารประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อบริหารจัดการสถานศึกษา และร่วมมือกับองค์กรเครือข่ายในการพัฒนาโรงเรียน 2) ด้านการมีจินตนาการ มีแนวทาง คือ ผู้บริหารให้การสนับสนุนครูอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างนวัตกรรมใหม่ๆขึ้นมา และนำนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการศึกษา

คำสำคัญ: ผู้บริหารสถานศึกษา, ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์, โรงเรียนขนาดเล็ก

Abstract

The objectives of the research were to: 1) study the level of creative leadership of small-size school administrators. 2) compare the creative leadership of small-size school administrators, classified by position, age, educational level and work experience. 3) propose guidelines on the development of the creative leadership of small-size school administrators under the Primary Educational Service Area Office 3. The research used Multi-phases mixed method research. In Phase 1 quantitative, the sample group consisted of 210 school administrators and small-size school teachers. The research instrument used for data collection was questionnaire with the reliability of 0.95. The data analyzed were using the frequency, percentage,

mean, and standard deviation; the inferential statistics used for the hypothetical test consisted of the t-test and the F-test from the one-way . Phase 2 qualitative, interviews were conducted with 5 experts and data were analyzed with content analysis.

The research findings were as follows: 1) The creative leadership of small-size school administrators under the Primary Educational Service Area Office Loei 3 was found to be totally at the highest level 2) Comparative analysis opinion of the administrators and teachers classified by position, age and work experience It was found that there was a statistically significant difference in opinion at the level of .01, while classified by educational level. Statistically significant at the level of .05 .

3) Guidelines for the development of creative leadership of small-size school administrators under the Primary Educational Service Area Office Loei 3. There are two aspects: 1) creativity, which is that administrators apply technology to manage educational institutions and cooperate with network organizations in school development. 2) Imagination the guidelines is that administrators continuously support teachers to create new innovations and apply innovation in the development of education.

Keywords: School Administrators, Creative Leadership, Small Schools

บทนำ

ในยุคที่สังคมโลกเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพของประชากรและความสามารถในการแข่งขันของประเทศ การพัฒนาการศึกษาต้องอาศัยการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญมากที่สุด เนื่องจากเป็นผู้จัดการควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (บรรพต รังงาม, 2555) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญยิ่งในการพัฒนาองค์กรและสร้างวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อบริบทของสังคมในศตวรรษ

ที่ 21 ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและส่งเสริมการเรียนรู้อย่างยั่งยืนภายในสถานศึกษา (Northouse, 2022)

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสำคัญและจำเป็นต่อบริบทของสถานศึกษา เพราะผู้บริหารยุคใหม่ต้องสร้างสรรค์ และผลิตสิ่งใหม่ ๆ อีกทั้งต้องวิจัยทั้งในเชิงแนวคิด รูปแบบและกระบวนการ ผู้บริหารที่มีความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการจะช่วยสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อนำไปปรับใช้ในการทำงาน ทำให้บุคลากรมีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาการทำงาน และสร้างสรรค์บรรยากาศแห่งการคิดริเริ่ม เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองและทีมงานได้อย่างต่อเนื่อง (ไพฑูรย์ สินลารัตน์, 2558)

จากการศึกษาภาคสนามและการทบทวนวรรณกรรมเบื้องต้น พบว่า ยังมีสถานศึกษาจำนวนหนึ่งที่ยังคงติดขัดหรือแนวทางการเป็นผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ส่งผลให้การพัฒนาโรงเรียนยังอยู่ในกรอบแบบเดิม ไม่สามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกได้อย่างแท้จริง การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญยิ่ง เพราะจะช่วยให้เข้าใจลักษณะพฤติกรรม แนวทางการบริหาร ตลอดจนปัจจัยที่ส่งเสริมและขัดขวางการเป็นผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและสนับสนุนผู้บริหารให้สามารถนำพาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จได้อย่างยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ซึ่งตั้งอยู่ในเขตภูมิประเทศที่เป็นภูเขาและห่างไกลเมือง มีโรงเรียนขนาดเล็กเป็นจำนวนมาก และมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ ทรัพยากรครู และการเข้าถึงเทคโนโลยี การบริหารจัดการภายใต้ข้อจำกัดเหล่านี้จำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์และความสามารถในการเป็น ผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ที่สามารถคิดนอกกรอบ แก้ปัญหาอย่างมีนวัตกรรม และใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างรู้คุณค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ จึงเป็นแนวคิดที่มีความสำคัญยิ่งในบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 เพราะผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์นี้จะสามารถพัฒนาโรงเรียนได้แม้มีข้อจำกัดทางกายภาพ โดยการส่งเสริมให้ครู บุคลากร และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการที่ตอบสนองต่อบริบทท้องถิ่น อีกทั้งเป็นแรงบันดาลใจให้บุคลากรในโรงเรียนเกิดพลังในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3, 2568)

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย

เขต 3 ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศพื้นฐานในการวางแผนพัฒนาและปรับปรุงภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเลย เขต 3 ซึ่งเป็นส่วนที่ทำให้การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน
3. เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้บริหารและครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 แตกต่างกัน
2. ผู้บริหารและครูที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 แตกต่างกัน
3. ผู้บริหารและครูที่มีวุฒิการศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 แตกต่างกัน
4. ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 แตกต่างกัน

การทบทวนวรรณกรรม

จินตนา ดีดวงพันธ์ (2565) กล่าวว่า แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง เป็นการตอบสนองเชิงจินตนาการต่อสิ่งต่าง ๆ โดยการนำและประสานงานบุคคลอื่นด้วยแนวทางหรือวิธีการใหม่อย่างท้าทายอีกทั้งยังเป็นผู้สร้างสภาพแวดล้อมเพื่อก่อให้เกิดการริเริ่มสิ่งใหม่สนับสนุนให้ผู้อื่นได้มีความสร้างสรรค์

จักรกฤษณ์ โปตาพล (2564) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการใช้อิทธิพลของผู้บริหาร ด้วยการกระจายอำนาจการตัดสินใจ สร้างแรงบันดาลใจ การกระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุน และสอนงาน เพื่อให้บุคลากรพัฒนาสมรรถนะตนเองขึ้นในความเป็นผู้นำ กล้าคิด กล้าตัดสินใจ ร่วมกันแสวงหาแนวทางในการทำงานใหม่ ๆ ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในยุค Disruptive ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ จินตนาการ ยืดหยุ่น วิสัยทัศน์ กระจายอำนาจ และสร้างผู้นำ

Stoll and Temperley (2009) กล่าวว่าองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วย มีความยืดหยุ่นและปรับตัว มีความคิดสร้างสรรค์ คำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล

Zhang และคณะ (2020) กล่าวว่า กรอบแนวคิดของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ สำหรับผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษาในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของครู ประกอบด้วย การส่งเสริมความสามารถเชิงสร้างสรรค์ของครูทุกคนในโรงเรียน การสร้างและส่งเสริมทีมงานครูที่มีความคิดสร้างสรรค์เชิงพลวัต การส่งเสริมวัฒนธรรมโรงเรียนเชิงนวัตกรรม

สรุป ได้ว่าการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญและจำเป็นต่อผู้บริหารยุคใหม่ที่ต้องสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ พร้อมกันไปและผู้นำในเชิงสร้างสรรค์มีความจำเป็นและควรจะพัฒนาต่อไปด้วยการวิจัยทั้งในเชิงแนวคิด รูปแบบ และกระบวนการเพื่อนำไปปรับใช้ในการทำงาน ทำให้บุคลากรมีความกระตือรือร้นในการแสวงหาวิธีการที่จะพัฒนาการทำงาน ละสร้างสรรค์บรรยากาศแห่งการคิดริเริ่ม เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองและทีมงานได้อย่างต่อเนื่อง

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยแบบพหุระยะผสมวิธี(Multi-phases mixed method research) โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเป็น 2 ระยะ

ระยะที่1 ศึกษาระดับภาวะผู้นำและเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ในปีการศึกษา 2568 ได้แก่ ผู้บริหารจำนวน 67 คน ครูจำนวน 393 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 460 คนและกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ประกอบด้วยผู้บริหาร จำนวน 31 คน และครูผู้สอน จำนวน 179 คน รวมจำนวน 210 คน จากนั้นดำเนินการสุ่มตัวอย่าง แบบชั้นภูมิ(Stratified random sampling) ตามรายอำเภอและตำแหน่งหน้าที่ แล้วนำมาสุ่มแบบง่าย(Simple random sampling) โดยวิธีการจับฉลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 มี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ตำแหน่ง อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม โดยดำเนินการคัดเลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วนแล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปด้วยค่าสถิติ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ความถี่และการหาร้อยละ (percentage) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

2. การวิเคราะห์ข้อมูลระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. ทำการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ตามความคิดเห็นของ

ผู้บริหารและครูที่มีปัจจัยส่วนบุคคล คือ ตำแหน่ง อายุ วุฒิการศึกษาและประสบการณ์ทำงาน ที่ต่างกันด้วยการทดสอบค่า t-test และค่า F-test (One-way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ่ (Scheffe' Method)

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากระยะที่ 1 ซึ่งมีด้านที่มีผลการวิจัยที่มีค่าน้อย จำเป็นต้องศึกษา แนวทางการพัฒนา โดยนำผลในด้านต่าง ๆ นำมาสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีส่วนเกี่ยวข้องดังนี้

กลุ่มเป้าหมาย

แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง(Purposive Sampling) จำนวน 5 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้ นักวิชาการศึกษา จำนวน 2 คน ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษา และศึกษานิเทศก์ นักปฏิบัติการ จำนวน 3 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Semi structure interview) ประเด็นคำถามเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 แบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์ประกอบด้วย ชื่อ คุณวุฒิ ตำแหน่ง

ตอนที่ 2 ข้อสัมภาษณ์แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 2 ด้านคือ ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ และ ด้านการมีจินตนาการ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาและสร้างข้อสรุป โดยดำเนินการ ดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลในแบบสัมภาษณ์อีกครั้ง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและเชื่อถือได้

2. ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์การสัมภาษณ์แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) และนำเสนอโดยการเขียนบรรยายแบบความเรียง

ผลการวิจัย

1. ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการทำงานเป็นทีม อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบ ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู จำแนกตามตำแหน่งอายุและประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า โดยรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ขณะที่จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า โดยรวมแตกต่างกัน คือแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 มี 2 ด้าน คือ 1) ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ มีแนวทางคือ ผู้บริหารควรมีทัศนคติเชิงบวก มองโลกในแง่ดี สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างดี ผู้บริหารมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องผ่านเครือข่ายกลุ่มโรงเรียน เพื่อเพิ่มพูนความรู้และมุมมองใหม่ ๆ ซึ่งจะช่วยกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการบริหารจัดการสถานศึกษา ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้บุคลากรคิดริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ มีการสร้างบรรยากาศการทำงานที่เปิดกว้างต่อความคิดเห็น ทำให้เกิดมุมมองที่หลากหลายในการแก้ปัญหา และสามารถประยุกต์ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ ทันสมัย เน้นการบูรณาการร่วมกับปัญญาประดิษฐ์ ในการบริหารจัดการสถานศึกษา เช่น การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ใหม่ ๆ หรือการจัดกิจกรรมที่บูรณาการกับภูมิปัญญาท้องถิ่น และใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ชุมชน ผู้ปกครอง และหน่วยงานท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน เช่น การร่วมจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน และการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษา ซึ่งจะช่วยให้เกิดการ

พัฒนาได้อย่างเหมาะสมกับบริบทของชุมชนอย่างยั่งยืน 2) ด้านการมีจินตนาการ มีแนวทางคือ ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ครูได้คิดนอกกรอบ ฝึกคิดเชิงสถานการณ์ ผู้บริหารและครูร่วมกัน สร้างวิสัยทัศน์ที่เห็นได้จริงเป็นรูปธรรมโดยเชื่อมโยงจินตนาการกับการวางแผนพัฒนาโรงเรียน ผู้บริหารควรมีการสนับสนุนครูอย่างต่อเนื่องให้เกิดภาวะผู้นำ เพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาส่งผลให้เกิดการคิดนวัตกรรมใหม่ ๆ ขึ้นมาและนำ นวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการศึกษา

อภิปรายผล

1. การวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเลย เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะในปัจจุบันผู้บริหารโรงเรียน ขนาดเล็ก มีการปรับเปลี่ยนตนเองให้ทันต่อสังคมโลกซึ่งเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นต้องพัฒนาตนเอง คิดค้นปรับเปลี่ยนวิธีการใหม่ ๆ ในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก จนสามารถปรับตัวตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงนั้นได้ จึงอาจส่งผลให้ความคิดเห็นของ ผู้บริหารและครูที่มีต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อิบติซาม เจะหะ (2564) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำเชิง สร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านความยืดหยุ่น และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านการทำงานเป็นทีม อีกทั้งสอดคล้อง กับนงคณัฐ จันทรสัย (2565) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่ม ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา ตำบลแม่नावาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า ในภาพรวมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียน อยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน ขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ผลวิเคราะห์เปรียบเทียบ ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ด้านการมีความยืดหยุ่น ด้านการ มีวิสัยทัศน์ ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ด้านการมี

จินตนาการ และด้านการทำงานเป็นทีม เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง อายุ วุฒิการศึกษา และ ประสบการณ์การทำงาน พบว่ามีประเด็นสำคัญในรายด้านดังต่อไปนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาใน โรงเรียนขนาดเล็ก โดยจำแนกตามตำแหน่ง พบว่า โดยรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อาจเป็นเพราะตำแหน่งผู้บริหารและครูที่ทำงานในหน้าที่ต่างกัน ได้รับประสบการณ์และความรู้ต่างกัน จึงทำให้มีคะแนนความคิดเห็นต่างกัน สอดคล้องกับสุภาภรณ์ ศรีอำนาจ และ อดุลย์ พิมพ์ทอง (2567) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่า ในภาพรวมความคิดเห็นที่มีต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่งแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับ วีระเทพ พัฒรม (2566) ได้ศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 พบว่า โดยรวมของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้อำนวยการโรงเรียนจำแนกตามตำแหน่ง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 ผลการเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาใน โรงเรียนขนาดเล็ก โดยจำแนกตามอายุ พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน มีการรับรู้ มีทัศนคติ มีการตัดสินใจต่อข้อมูลที่ต่างกัน จึงส่งผลให้มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อิบติซาม เจ๊ะหะ (2564) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามอายุ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านแรงจูงใจมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.3 ผลการเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาใน โรงเรียนขนาดเล็ก จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความรู้ ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ไม่เหมือนกัน ส่งผลให้มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กแตกต่างกัน สอดคล้องกับ สุทธิพันธุ์ สุภานันท์ (2565) ที่ได้ศึกษา ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ซึ่งพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวม เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ จิรัตญา พรหมสมปาน และตรีญมินทร์ ตรีศรีศวรร (2565) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 พบว่า ความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวม เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 ผลการเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีผลต่อการรับรู้และตัดสินใจ มีทักษะการเผชิญสถานการณ์ที่แตกต่างกัน จึงส่งผลให้มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ มนูญญา ควรรำพึง และคณะ (2564) ซึ่งได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนโดยรวมและรายด้าน เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประวีณา เปียงแลและสุนทร คล้ายอ่ำ (2568) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 โดยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การทำงานในภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 มีทั้งหมด 2 ด้าน ได้แก่

3.1 ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ มีแนวทางการพัฒนารวมทั้งสิ้น 6 แนวทาง อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ควรพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สร้างบรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อการสร้างแนวคิดใหม่ ๆ ควรสร้างเครือข่ายการเรียนรู้และประสบการณ์ พร้อมเปิดโอกาสให้องค์กรเครือข่ายร่วมกันพัฒนาโรงเรียน ซึ่งเป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุติมา สิริอด (2565) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่

21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 พบว่า ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ มีแนวทางดังนี้ มองโลกในแง่ดี มีความคิดเชิงบวกสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี และมีการพัฒนาตนเองให้ทันต่อเทคโนโลยีเพื่อเตรียมพร้อมในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ และสอดคล้องกับงานวิจัยของวิจิตร จาพวิจิตร (2565) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 1 พบว่า แนวทางการพัฒนาด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ คือ ผู้บริหารมีความสามารถในการคิดหลายทิศทาง มีความคิดนอกกรอบอย่างหลากหลาย อีกทั้งสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหาร โดยการบูรณาการเชื่อมโยงกับความรู้และประสบการณ์เดิม มีความสามารถแก้ปัญหาตามสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ส่งเสริมครูและบุคลากรให้เกิดความคิดสร้างสรรค์โดยใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศ

3.2 ด้านการมีจินตนาการ มีแนวทางการพัฒนารวมทั้งสิ้น 5 แนวทาง อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กควรส่งเสริมให้ครูคิดนอกกรอบและฝึกการคิดเชิงสถานการณ์อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อบริหารจัดการสถานศึกษา และสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ขึ้นมา ผู้บริหารและครูร่วมกันสร้างวิสัยทัศน์ที่เห็นได้จริงเป็นรูปธรรมโดยเชื่อมโยงจินตนาการกับการวางแผนพัฒนาโรงเรียน ผู้บริหารควรมีการสนับสนุนครูอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างแรงบันดาลใจ ส่งผลให้เกิดการคิดนวัตกรรมใหม่ ๆ ขึ้นมาแก้ปัญหาทำให้โรงเรียนขนาดเล็กพัฒนาและเติบโตอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับ วรณิษา เพ็ญศรี และชยากานต์ เรืองสุวรรณ (2566) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดมหาสารคาม พบว่า มีแนวทางการพัฒนาด้านการมีจินตนาการ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาแสวงหาความรู้ และเทคนิคใหม่ ๆ เพื่อเกิดการบริหารอย่างสร้างสรรค์ สามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับบุคลากรเพื่อให้เห็นเป้าหมายความสำเร็จร่วมกัน สร้างเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ อีกทั้งใช้ข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจ และสอดคล้องกับ กุสุมาวดี พลนงค์และ อำนาจ ชนะวงศ์ (2567) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 พบว่า องค์ประกอบด้านการมีจินตนาการ มี 4 แนวทาง ดังนี้ มีการคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งแปลกใหม่อยู่เสมอ มีความสามารถในการคิดหาคำตอบได้หลายแง่มุม มีวิจาร์ณญาณในการตัดสินใจ และตัดสินใจแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างสร้างสรรค์

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 สรุปผลได้ดังนี้

ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

การวิเคราะห์เปรียบเทียบ ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู จำแนกตามตำแหน่ง อายุ และประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า โดยรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ขณะที่จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่าโดยรวมแตกต่างกัน คือมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สำหรับแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 มี 2 ด้าน คือ 1) ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ มีแนวทางคือ ผู้บริหารประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อบริหารจัดการสถานศึกษา และร่วมมือกับองค์กรเครือข่ายในการพัฒนาโรงเรียน 2) ด้านการมีจินตนาการ มีแนวทางคือ ผู้บริหารให้การสนับสนุนครูอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ขึ้นมา และนำนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการศึกษา

ส่วนข้อเสนอแนะในการวิจัย ประกอบด้วย **1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปฏิบัติ** 1) การมีความคิดสร้างสรรค์ จากการศึกษพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ควรฝึกทักษะในการแสวงหาความรู้ มีแนวคิดเชิงบวก สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนความคิดสร้างสรรค์ ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรคิดนอกกรอบและนำเสนอแนวคิดใหม่ ๆ กระตุ้นให้เกิดนวัตกรรมในกระบวนการเรียนการสอน สร้างเครือข่ายการเรียนรู้และประสบการณ์ สามารถแก้ไขปัญหาหรือความท้าทายที่เกิดขึ้นด้วยวิธีการที่สร้างสรรค์ 2) การมีจินตนาการ จากการศึกษพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กควร ส่งเสริมให้ครูคิดนอกกรอบและฝึกการคิดเชิงสถานการณ์อย่างต่อเนื่อง ควรใช้เทคโนโลยีเพื่อบริหารจัดการสถานศึกษาและสร้างนวัตกรรมใหม่ขึ้นมา ผู้บริหารและครูร่วมกันสร้างวิสัยทัศน์ที่เห็นได้จริงเป็นรูปธรรม ผู้บริหารควรสนับสนุนครูอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างแรงบันดาลใจ เกิดการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย ประกอบด้วย 1) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ให้กับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต

3 2) ควรจะศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนในระดับเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กุสุมาวดี พลนงค์ และ อำนาจ ชนะวงศ์. (2567). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ 8 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3. *วารสารการบริหารการศึกษา มจร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด*, 4(1), 96-106.
- จักรกฤษณ์ โปดาพล. (2564). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์:ผู้นำในยุค Disruptive. *วารสารวิจัยศรีล้านช้าง*, 1(3), 33-44.
- จินตนา ดิดวงพันธ์. (2565). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามุกดาหาร. ใน *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*.
- จิรัตญา พรหมสมปาน และตรัยภูมิรินทร์ ตรีตรีศวร. (2565). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3. การประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 13. 2020-2037.
- ชุติมา สิริอด. (2565). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5. *Phimoldhamma Research Institute Journal*, 9(3), 105-120.
- นงค์นุช จันทรสัย. (2565). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา ตำบลแม่่นาวาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3. ใน *การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม. มหาวิทยาลัยพะเยา*.

- บรรพต รังงาม. (2555). ภาวะผู้นำการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5. ใน *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ประวีณา เปียงแลและสุนทร คล้ายอ่ำ. (2568). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1. *วารสารเสถียรวิทย์ปริทัศน์*. 2568. 5(3), 1519-1532.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2558). *ปรัชญาการศึกษาเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มนัญญา ควรรำพึง และคณะ. (2564). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่. *วารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์*, 6(3), 17-32.
- วรรณิษา เพ็ญศรี และชยาگانต์ เรืองสุวรรณ. (2566). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดมหาสารคาม. *Interdisciplinary Academic and Research Journal*, 3(6), 947-966.
- วิจิตร จาปวิจิตร. (2565). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 1. ใน *วิทยานิพนธ์ ค.ม.การบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- วีระเทพ พัฒพร. (2566). ความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต 2. ใน *วิทยานิพนธ์ ค.ม.การบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3. (2568). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2568*. เลย: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3.
- สุทธิพันธุ์ สุภานันท์. (2565). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3. ใน *วิทยานิพนธ์ กศ.ม.การบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยพะเยา.

- สุภาภรณ์ ศรีอำนาจ และอดุลย์ พิมพ์ทอง. (2567). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่าความคิดเห็นที่มีต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1. *วารสารพุทธปรัชญาวิวัฒน์*, 8(1), 124-134.
- อิตติขาม เจะหะ. (2564). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2. ใน *การค้นคว้าอิสระ ค.ม.* มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- Northouse, P. G. (2022). *Leadership: Theory and practice* (9th ed.). SAGE Publications.
- Stoll, L., & Temperley, J. (2009). Creative leadership: A challenge of our times. *School Leadership and Management*, 29(1), 65-78.
- Zhang et al.(2020). Creative Leadership for Primary School Principals to Promote Teachers' Creativity in Guangxi, China. *Journal of Education Studies*: Vol.48: Iss. 4, Article 6. 91-112.